

**Commentaar inzake preadvies "Peaceful Settlement
of Disputes" van Francisco Orrego Vicuña en
Christopher Pinto**

Redacteur(en):
A. van Woudenberg

Den Haag
23 december 1998

	Inhoudsopgave	<i>Pagina</i>
1	Ter inleiding	3
2	Algemene opmerkingen ten aanzien van het preadvies	4
3	Structuur van het preadvies	5
4	Commentaar van meer algemene aard ten aanzien van de diverse secties	6
4.1	Sectie I	6
4.2	Sectie II	6
4.3	Sectie III	7
4.3.1	Sectie III.1 7	
4.3.2	Sectie III.3 8	
4.3.3	Sectie III.4 9	
4.3.4	Sectie III.5 10	
4.3.5	Sectie III.6 10	
4.3.6	Sectie III.7 11	
4.4	Sectie IV	12
4.5	Sectie V	12
4.5.1	Sectie V.1 13	
4.5.2	Sectie V.2 13	
4.5.3	Sectie V.3 13	
4.6	Sectie VI	13
4.6.1	Sectie VI.1 14	
4.6.2	Sectie VI.2 14	
4.6.3	Sectie VI.4 14	
4.6.4	Sectie VI.5 14	
4.7	Sectie VII	15
4.7.1	Sectie VII.1	15
4.7.2	Sectie VII.3	15
4.7.3	Sectie VII.5	15
4.7.4	Sectie VII.6	15
	ANNEX 1: Technisch commentaar ten aanzien van de diverse secties	16
	ANNEX 2: Samenstelling van de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken	17

1 Ter inleiding

Door de Regering van het Koninkrijk en de Regering van de Russische Federatie zijn plannen ontwikkeld om te komen tot een herdenking van het feit dat het in 1999 honderd jaar geleden zal zijn dat de Eerste Haagse Vredesconferentie plaats vond. Deze plannen houden in dat medio mei en medio juni 1999 in Den Haag en St. Petersburg seminars zullen plaatsvinden over de drie Haagse thema's te weten:

- vreedzame beslechting van internationale geschillen;
- humanitair oorlogsrecht;
- ontwapeningskwesies.

Met betrekking tot deze thema's zijn inmiddels preadviezen geschreven door Francisco Orrego Vicuña en Christopher Pinto (de vreedzame beslechting van internationale geschillen), Christopher Greenwood (het humanitair oorlogsrecht) en Hans Blix (ontwapeningskwesies). In deze preadviezen zijn de ontwikkelingen op de betreffende gebieden van het volkenrecht geanalyseerd en eventuele lacunes en mogelijke stappen geïdentificeerd. Op de seminars in Den Haag en St. Petersburg zullen aan de hand van deze preadviezen discussies plaatsvinden. Voorafgaand aan deze seminars worden de preadviezen besproken in regionale discussies. In januari 1999 zullen de discussies worden afgerond en de rapporten worden herzien, waarbij de uitkomsten van deze regionale discussies door de preadviseurs worden verwerkt in de rapporten zoals die tijdens de herdenkingsbijeenkomsten in 1999 zullen worden besproken.

De minister van Buitenlandse Zaken heeft bij brief van 2 november 1998 (kenmerk DJZ/IR-454/98) aan de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV) verzocht hem ten aanzien van deze preadviezen van advies te dienen, ten behoeve van een Nederlandse inbreng in deze discussies.

Het u voorliggende commentaar van de CAVV betreft het preadvies van Francisco Orrego Vicuña en Christopher Pinto, getiteld "The Peaceful Settlement of Disputes: Prospects for the Twenty-First Century". Dit is als volgt opgebouwd:

- in hoofdstuk 2 worden algemene opmerkingen gemaakt ten aanzien van het preadvies als zodanig;
- hoofdstuk 3 betreft de structuur van het preadvies;
- in hoofdstuk 4 wordt per sectie commentaar gegeven van meer algemene aard;
- een annex bij het rapport betreft de meer technische opmerkingen ten aanzien van de diverse secties van het preadvies.

De CAVV wenst uitdrukkelijk op te merken, dat daar waar door de CAVV in het onderhavige commentaar niet wordt ingegaan op bepaalde onderdelen van het preadvies, dit niet betekent dat zij de in die onderdelen uitgesproken opvattingen tot de hare maakt.

2 Algemene opmerkingen ten aanzien van het preadvies

De CAVV hecht eraan op te merken dat in het preadvies een zeer belangrijke materie aan de orde wordt gesteld en acht het noodzakelijk dat ten aanzien hiervan in brede kring discussie wordt gevoerd.

Ondanks haar waardering van het door de preadviseurs verrichte werk, kan de Commissie niet verhelen dat ten aanzien van dit preadvies bij haar een gevoel van teleurstelling de boventoon voert. De redenen hiervan worden hieronder uiteengezet.

De Commissie is van oordeel dat het preadvies onvoldoende analyse bevat van de bestaande structuur van de internationale rechtsorde in het algemeen en van de internationale geschillenbeslechting in het bijzonder; knelpunten en lacunes worden door de preadviseurs veelal niet of nauwelijks onderzocht. Hierdoor heeft het preadvies naar de visie van de Commissie op belangrijke onderdelen te weinig diepgang. Tevens worden geformuleerde voorstellen niet gebaseerd op hun empirische noodzaak (en dus gedeeltelijk ook haalbaarheid). Daarnaast is de Commissie van mening dat het preadvies teveel op een inventarisatie van in het verleden geformuleerde voorstellen is gestoeld, evenwel zonder dat een toetsing op hun effectiviteit heeft plaatsgevonden.

De preadviseurs lijken teleurgesteld te zijn over de feitelijke rol van arbitrage en van het Internationaal Gerechtshof in de twintigste eeuw en breken een lans ten voordele van conciliatie en een nieuwe rol voor het Internationaal Gerechtshof. Deze gedachtegangen vinden naar het oordeel van de Commissie evenwel onvoldoende basis in de uitvoerende statenpraktijk, ondanks bestaande verdragsbepalingen terzake van conciliatie, of staan haaks op de zowel binnen het Hof als in de doctrine gehuldigde opvattingen over de rol die het Hof als "principal judicial organ of the United Nations" vervult. Dit geldt met name ten aanzien van de bijdrage van het Hof aan de interpretatie en toepassing van de "basic principles of international law".

De Commissie is er zich van bewust dat in een preadvies dat als titel ook vermeldt "Prospects for the Twenty-First Century" uiteraard voorstellen worden

geformuleerd voor de middellange en lange termijn, maar het debat over hun wenselijkheid, noodzaak en haalbaarheid kan alleen maar vruchtbaar en met enige kans op slagen worden gevoerd als de premissen waarop de voorstellen berusten niet of nauwelijks voor discussie vatbaar zijn en dus gedragen worden door een ruime consensus binnen de groep van betrokken actoren.

3 Structuur van het preadvies

De Commissie heeft de indruk dat het preadvies in feite bestaat uit twee afzonderlijke rapporten, die respectievelijk handelen over de verhouding tussen de Veiligheidsraad en het Hof en over de herstructurering van het systeem van vreedzame geschillenbeslechting.

In verband met de volgorde van de secties stelt de Commissie voor:

- sectie V te integreren in sectie III;
- onderdeel VII.3 te betrekken in sectie III en
- sectie IV te plaatsen tussen Sectie II en III.

Ten aanzien van sectie I doet de Commissie de suggestie om de paragrafen 95 tot en met 101 opnieuw in te delen, en wel naar vormen van geschillenbeslechting, en deze paragrafen niet de functie van restcategorie te geven.

Het gedeelte over de WTO (sectie VI, paragrafen 213 tot en met 216) hoort volgens de Commissie thuis in de bij voorkeur nieuw in te lassen Sectie II.2 (c) betreffende *quasi-judicial settlement*.

Met betrekking tot sectie VI is de Commissie ten aanzien van de structuur van het preadvies van mening dat deze sectie te los staat van de overige onderdelen van het preadvies.

Tenslotte horen de beschouwingen vervat in sectie VII.4 volgens de Commissie wellicht eerder thuis in sectie II van het algemeen deel van het preadvies.

4 Commentaar van meer algemene aard ten aanzien van de diverse secties

4.1 Sectie I

Deze sectie schetst het algemene kader van de analyse die daarop naar het oordeel van de Commissie had moeten volgen. De Commissie merkt op dat de preadviseurs een aantal belangrijke elementen niet vermelden, die echter onbetwistbaar van invloed zijn op de ontwikkeling van de internationale rechtsorde en dus ook van de internationale geschillenbeslechting, zoals globalisering, het einde van de Koude Oorlog en de Noord-Zuid-problematiek. Deze punten zouden het beste opgenomen kunnen worden in sectie I.2.

Er wordt in het preadvies uitgegaan van een niet gangbaar gebruik van het begrip "gedecentraliseerde rechtsorde". In casu lijkt er sprake te zijn van het ontstaan en ontwikkelen van specifieke vormen van geschillenbeslechting, hetgeen veeleer als functionele pluriformiteit dan als decentralisatie dient te worden beschouwd. De term "decentralisatie" zou eerder in verband dienen te worden gebracht met de rol en invloed van "non-state actors" in de internationale gemeenschap.

4.2 Sectie II

In Sectie II.2(b) presenteren de preadviseurs conciliatie als een van de beste methoden van geschillenbeslechting terwijl een feitelijke basis hiervoor evenwel ontbreekt, vooral gelet op het geringe gebruik dat in de statenpraktijk van conciliatie is gemaakt.

Voor Sectie II.2 (c) zou naar het oordeel van de Commissie een paragraaf dienen te worden ingelast over *quasi-judicial settlement*. De Commissie is van mening dat men door een potentiële bijdrage van diverse mechanismen van "quasi-judicial settlement" voor een deel tegemoet kan komen aan de problemen die vreedzame geschillenbeslechting in de twintigste eeuw hebben gekenmerkt. Voorbeelden van dergelijke mechanismen zijn het WTO geschillenbeslechtsregime, de Claims Compensation Commission in verband met Irak en de non-compliance procedures die in een aantal milieu- en ontwapeningsverdragen zijn voorzien (zoals het

Protocol van Montreal en het Chemische Wapenverdrag).

4.3 Sectie III

Deze sectie vormt het kernstuk van het preadvies. Daarom betreurt de Commissie het dat de visie op de huidige en toekomstige rol van het Hof die eraan ten grondslag ligt geen steun vindt in de praktijk van het Hof of in de relevante rechtsleer. De Commissie is van mening dat, indien Sectie III in zijn huidige vorm zou worden behouden, een unieke kans wordt gemist "to review the experiences arising from a century of efforts to achieve an adequate international dispute settlement system " (par. 26). Hetzelfde geldt trouwens ook voor sectie V (zie onder, sub 4.5).

4.3.1 Sectie III.1

De preadviseurs stellen voor dat het Hof een nieuwe rol zou ontwikkelen met betrekking tot de fundamentele principes van het internationaal recht om tegemoet te komen aan de behoeften van een steeds meer gedecentraliseerde internationale gemeenschap (paragrafen 38, 103 en 108 en passim); bovendien zou het Hof zich moeten beperken tot grote zaken die principieel van groot belang zijn, en de kleinere geschillen moeten overlaten aan andere tribunalen.

De laatste aanbeveling kan in de praktijk nauwelijks worden toegepast. Immers, op het moment dat een geschil aanhangig wordt gemaakt is de mate van belang soms nog allerminst duidelijk. Ten aanzien van de eerste suggestie van de preadviseurs is de Commissie van mening dat deze berust op een misvatting, gelet op het feit dat de praktijk van het Hof en de uitgebreide doctrine er geen twijfel over laten bestaan dat precies die rol van het Hof - als het enige werkelijk universeel judiciële orgaan met een algemene bevoegdheid - een onmisbare factor is geweest bij de handhaving en ontwikkeling van de internationale rechtsorde sinds 1922¹.

Dezelfde misvatting van de preadviseurs ligt naar oordeel van de Commissie ook ten grondslag aan hun visie in verband met de proliferatie van internationale tribunalen (para.105).

¹ Zie bijvoorbeeld Sir Hersch Lauterpacht, *The Development of International Law by the International Court* (Cambridge 1982).

4.3.2 Sectie III.3

De Commissie wijst erop dat de praktijk van de laatste halve eeuw de redenering van de preadviseurs tegensprekt en weerlegt, in verband met het toenemende aantal zaken voor het Hof (para.118), hun vermoeden dat contentieuze jurisdictie in de toekomst waarschijnlijk geen cruciale rol meer zal spelen (para.119) en dat de adviesbevoegdheid van het Hof het meest geeigende instrument zal worden om problemen in verband met de fundamentele beginselen van het internationaal recht te behandelen (Sectie III.4).

De Commissie onderschrijft in dit verband overwegingen uit de toespraak van de President van het Hof voor de AVVN op 27 oktober 1998, waarin onder meer wordt gesteld²:

- als belangrijkste rechterlijke orgaan van de VN vervult het Hof ook een rol bij het behoud van internationale vrede en veiligheid;
- het Hof interpreteert op de meest gezagvolle wijze de juridische verplichtingen van Staten in een geschil;
- het Hof is de "supreme interpreter" van het VN Handvest;
- er zijn voldoende aanwijzingen dat Staten, sinds de 80-er jaren, meer geneigd zijn hun geschillen voor te leggen aan het Hof en zich aldus een "law habit" te verwerven.

Met betrekking tot Sectie III.3 is de Commissie van mening dat de onzekerheid omtrent de stand van het internationaal recht als mogelijke verklaring voor de

² Enige citaten van President Stephen M. Schwebel:

" While not acting as a court of appeal, the International Court of Justice has acted as the principal judicial organ of the United Nations in more than one way.

First of all, the Court contributes to the peaceful settlement of international disputes in furtherance of the first Purpose of the United Nations to bring about by peaceful means, and in conformity with the principles of justice and international law, adjustment or settlement of international disputes which might lead to a breach of peace.

(...) Thus a primary way in which the Court performs as the principal judicial organ of the United Nations is as a factor and actor in the maintenance of international peace and security.

(...) To turn to the second way in which the Court acts as the principal judicial organ of the United Nations -and of the world community as a whole- it is the most authoritative interpreter of the legal obligations of States in disputes between them.

(...) In the third place, the Court as the Organization's principal judicial organ has acted as the supreme interpreter of the United Nations Charter (...). It has been the authoritative interpreter of the legal obligations of States under the Charter.

(...) Finally, (...) the Court is the only truly universal judicial body of general jurisdiction. (...), the Court is available to all States of the international community, on all aspects of international law."

beweerde aarzeling van Staten om hun geschillen aan het Hof voor te leggen niet per se groter is dan in de "special branches", zoals de preadviseurs suggereren (para.115).

Het komt de Commissie daarnaast bevreemdend voor dat Staten, naar de mening van de preadviseurs, meer geneigd zouden zijn de jurisdictie van het Hof te aanvaarden als het om zijn rol in verband met de fundamentele beginselen van het internationaal recht zou gaan (para.119), terwijl het belang van dergelijke uitspraken voor het staatsgedrag potentieel even groot is als in een traditionele contentieuze procedure.

4.3.3 Sectie III.4

In verband met deze sectie over de uitbreiding van de adviesbevoegdheid van het Hof is de Commissie van mening dat zowel de behoefte eraan als de haalbaarheidsoverwegingen een verdere bestudering wettigen van het voorstel om de Secretaris-Generaal van de VN machtiging te verlenen om het Hof een advies te vragen "on legal questions connected with the discharge of his responsibilities" (para.121). Hetzelfde geldt eveneens voor het voorstel om een aantal additionele organen van de VN en internationale organisaties een vergelijkbare mogelijkheid tot adviesaanvragen toe te kennen (para.122).

De Commissie wijst echter de voorstellen van de preadviseurs van de hand om die mogelijkheid ook te verstrekken aan NGOs (para.122): de behoefte aan een dergelijke innovatie acht de Commissie niet aanwezig, nu NGO's reeds op een indirecte, maar effectieve manier bij adviesprocedures en contentieuze procedures voor het Hof betrokken kunnen worden³. Daarnaast moeten de kansen op een realisering van de door de preadviseurs gedane voorstellen als nihil worden ingeschat.

In verband met het voorstel van de preadviseurs om het Hof ook *proprio motu* een advies te laten uitbrengen (para.122) wijst de Commissie er op dat zelfs in een gevorderde vorm van regionale integratie, zoals die van de Europese Unie, een dergelijke bevoegdheid niet bestaat. Reeds uit dien hoofde onderschrijft de Commissie de gedane suggestie niet.

³ De Franse kernproeven-zaak en de adviesaanvraag inzake kernwapens kunnen hier als voorbeelden worden genoemd.

De Commissie wijst op de mogelijkheid van de AVVN om in het kader van artikel 96 Handvest een adviesaanvraag in te dienen bij het Hof. Of Staten, individueel of in samenspraak, een advies aan het Hof zouden moeten kunnen vragen (zoals de preadviseurs vermelden in para.123) zou nadere bestudering behoeven. Nochtans maakt de Commissie hierbij volgende kanttekeningen. Wanneer het gaat om twee of drie Staten kan de vraag worden gesteld of dan niet tevens de politieke wil aanwezig is om de kwestie via een contentieuze procedure te laten beslechten, aangezien de preadviseurs het ook presenteren als "an alternative to the submission of a contentious case ". Voor individuele Staten acht de Commissie deze mogelijkheid alleen te overwegen via het in paragraaf 140 vermelde voorstel om de hoogste nationale rechterlijke instanties van een land een "preliminary ruling" aan het Hof te laten vragen (zie sub. par. 4.3.6).

De voorstellen vervat in paragrafen 124 en 126 komen naar de mening van de Commissie niet overeen met de recente tendenzen in de relevante praktijk. De eerder bestaande mogelijkheid via het UNAT (para.124) is doelbewust uitgeschakeld, terwijl bijvoorbeeld een gelijkaardige screening procedure (para.126), zoals die bestond door de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens, eveneens recent werd afgeschaft.

4.3.4 Sectie III.5

Voor wat betreft deze sectie beperkt de Commissie zich ertoe op te merken dat de voorstellen vermeld in paragrafen 132 en 133 ("actio popularis" en "trigger mechanism") als onnodig en irrealistisch moet worden bestempeld. Immers, deze voorstellen beantwoorden niet aan het gebruik en de behoefte van de rechtspraak.

4.3.5 Sectie III.6

Ten aanzien van sectie III.6 diene, dat naar het oordeel van de Commissie de benadering van de preadviseurs niet stoelt op een toereikende en juiste analyse van de tekortkomingen die vreedzame geschillenregeling vertoont. De Commissie verwijst in dit verband vooral naar paragraaf 135. De suggestie in paragraaf 136 om via een amendering van artikel 34 Statuut Hof de toegang tot het Hof te verlenen aan de nieuwe actoren in de internationale rechtsorde acht de Commissie niet realistisch; een discussie daarover op de Centennial Conference in 1999 zou eindeloos zijn en daarom niet bevorderlijk voor het algemene debat over vreedzame geschillenbeslechting.

4.3.6 Sectie III.7

In sectie III.7 behandelen de preadviseurs de mogelijke rol van het Hof als "a Court of reference for international law", zowel in de richting van andere internationale tribunalen als voor de hoogste nationale rechterlijke instanties.

Wat internationale tribunalen aangaat, is de Commissie van mening dat de risico's verbonden aan mogelijke uiteenlopende tendenzen in de internationale jurisprudentie voorshands niet van die aard moeten worden geacht dat een referentieprocedure nodig zou zijn. De Commissie verwijst terzake ook naar het standpunt van de President van het Hof, dat alle internationale hoven en rechtbanken naar verwachting respect opbrengen voor elkaars jurisprudentie⁴. Het argument van de preadviseurs inzake de afwezigheid van een formele judiciële hiërarchie (para.139) geldt niet alleen voor enigerlei vorm van beroep, maar tevens voor de door hen beoogde referentieprocedure.

Wat de hoogste nationale rechterlijke instanties betreft, verwijst de Commissie in de eerste plaats naar de uitvoerige discussie die hierover in 1987 tijdens de jaarvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht is gevoerd op basis van de preadviezen van de huidige President van het Hof, S.Schwebel⁵, en voormalig Advocaat-Generaal bij het Europees Hof te Luxemburg, P.Verloren van Themaat⁶. De argumenten pro en contra die toen werden aangevoerd hebben naar het oordeel van de Commissie nog niet aan geldigheid ingeboet.

De Commissie acht een verdere discussie over dit voorstel nuttig mits de volgende uitgangspunten hierbij in acht worden genomen

⁴ Zie toespraak van de President van het Hof, Stephen M. Schwebel, voor de AVVN, dd. 27 oktober 1998.

⁵ Stephen M. Schwebel, "Preliminary Rulings by the International Court of Justice at the Instance of National Courts", *mededelingen Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht*, oktober 1987, pag. 1-17.
Zie ook: Stephen M. Schwebel, "Preliminary Rulings by the International Court of Justice at the Instance of National Courts", 28 *Virginia Journal of International Law* (VJIL) 1988, pag. 495; Shabtai Rosenne, "Preliminary Rules by the International Court of Justice at the Instance of National Courts; A Reply", 29 VJIL 1989, pag. 401; S.M. Schwebel, *Justice in International Law - Selected Writings of Judge Stephen M. Schwebel* pag. 19 n.5, pag. 68 n.127, pag. 84-92 (Cambridge 1994).

⁶ "Preliminary Rulings by the International Court of Justice at the Request of National Courts: Lessons from the EEC-experience", *mededelingen Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht*, oktober 1987, pag. 53-102.

- a) er is sprake van een bevoegdheid (en geen verplichting) bij de hoogste nationale rechterlijke instanties;
- b) het verzoek om een "ruling" dient beperkt te blijven tot een algemeen vraagstuk in verband met de interpretatie van verdragen, internationaal gewoonterecht en/of algemene beginselen van internationaal recht;
- c) vragen over de geldigheid van handelingen van internationale organisaties en over de verenigbaarheid van nationale regelgeving met het internationaal recht dienen te worden uitgesloten.

De Commissie merkt overigens op dat het Staten ook nu al vrij staat in een verdragsbepaling op te nemen dat de hoogste nationale rechterlijke instanties van de verdragspartijen aan het Hof een "preliminary ruling" kunnen vragen over de interpretatie van het verdrag⁷.

4.4 Sectie IV

Naar het oordeel van de Commissie zou sectie IV wellicht geheel een herbewerking moeten ondergaan, opdat een verantwoord wetenschappelijk niveau wordt bereikt en een aansluiting wordt bewerkstelligd bij actuele discussies, zoals over de Veiligheidsraad (samenstelling, werking, grenzen aan het optreden van de Veiligheidsraad etc).

4.5 Sectie V

De Commissie merkt volledigheidshalve op dat de hier voorliggende tekst van het preadvies reeds eerder werd gepubliceerd door één van de preadviseurs, en wel bij gelegenheid van het vijftigste jaar van het Internationaal Gerechtshof⁸.

Naar het oordeel van de Commissie ontbeert sectie V een evenwichtige beoordeling van argumenten pro en contra ten aanzien van bepaalde door de preadviseurs geformuleerde voorstellen. Bovendien wordt het Hof vergeleken met andere organen, zoals de International Law Commission, of met andere, internationale of regionale tribunalen, terwijl samenstelling, opdracht, jurisdictie en werkwijze telkens zo verschillend zijn, dat vergelijkingen uiterst behoedzaam dienen te worden gemaakt, zo ze al niet terecht achterwege zouden moeten blijven.

⁷ L. Caflisch, *ibidem*, pag. 39.

⁸ Zie bijdrage M.C.W. Pinto, "The Court and Other International Tribunals" in Connie Peck & Roy S. Lee, *Increasing the effectiveness of the International Court of Justice*, Martinus Nijhoff Publishers 1997, pag. 281 e.v. (m n. pag. 296-309).

4.5.1 Sectie V.1

De Commissie beschouwt de behandeling van het probleem van een legaliteitscontrole door het Hof als nuttig. Wel zij opgemerkt dat de discussie hieromtrent⁹ een speculatief element zal behouden tot de uitspraak ten gronde in de Lockerbie-zaak.

4.5.2 Sectie V.2

De argumenten die de preadviseurs aanvoeren om de omvang van het Hof uit te breiden overtuigen de Commissie niet. Daarbij leven binnen het Hof, in de staatspraktijk en de rechtsleer geen verlangens terzake. Het voorstel heeft derhalve geen haalbaarheidskansen.

4.5.3 Sectie V.3

Dat de preadviseurs aandringen op voldoende financiële middelen voor het Hof wordt door de Commissie ten volle ondersteund en is in overeenstemming met de wensen die de President van het Hof in oktober 1998 aan de AVVN kenbaar heeft gemaakt¹⁰. Het voorstel om referendarissen aan te stellen om de rechters bij te staan vindt de Commissie op zich het overwegen waard, ofschoon het probleem van de selectieprocedure niet mag worden onderschat.

4.6 Sectie VI

De Commissie vraagt zich af of de titel van deze sectie wel volledig genoeg is en vraagt zich tegelijkertijd af wat volgens de preadviseurs geprivatiseerd zou dienen te worden. De term *Alternative Dispute Resolution* (ADR) kan niet alleen in verschillende betekenissen worden gebruikt, maar bovendien kan de vraag worden gesteld of ADR wel in het kader van die door de preadviseurs voorgestane privatisering dient te worden gebruikt.

⁹ Reeds in de fase van de voorlopige maatregelen is verdeeldheid bij het Hof gebleken (zie "order" Hof dd. 14 april 1992).

¹⁰ Zie voetnoot 4.

4.6.1 Sectie VI.1

In deze sectie gaat in feite slechts paragraaf 188 over een "evolving approach"; de paragrafen 189 tot en met 191 behandelen factoren of fenomenen die een invloed uitoefen op de manier waarop geschillenbeslechting wordt benaderd. De keuze van de term "privatizing international justice" in paragraaf 192 toont volgens de Commissie aan dat de preadviseurs om de reeds hierboven vermelde redenen uitgaan van een onjuiste premisse.

4.6.2 Sectie VI.2

Reeds hierboven (sub 2 en 4.2) heeft de Commissie opgemerkt dat de voorkeur van de preadviseurs voor een versterking van conciliatie als mechanisme van geschillenbeslechting niet gebaseerd kan worden op tendenzen in de staatspraktijk. In het algemeen heeft de Commissie ook de indruk dat in deze sectie onnodig de nadruk wordt gelegd op de haars inziens niet onderbouwde noodzaak de bestaande mechanismen zoveel mogelijk te institutionaliseren.

4.6.3 Sectie VI.4

De Commissie betwijfelt of de hier gemaakte vergelijking tussen de tekortkomingen in geschillenbeslechting betreffende vragen van algemeen internationaal recht en in geschillenbeslechtingsmechanismen in gespecialiseerde gebieden wel gerechtvaardigd is.

4.6.4 Sectie VI.5

Deze sectie gaat naar de mening van de Commissie voorbij aan recent onderzoek¹¹ in de doctrine naar het spanningsveld tussen de traditionele geschillenbeslechtingsmechanismen op zich en het gebruik ervan in het kader van een bepaald institutioneel toezichtsregime op de naleving van verdragsverplichtingen, bijvoorbeeld op het gebied van het milieurecht, ontwapening of bescherming van de mensenrechten. Overigens voegen paragraaf 226 en 227 niets toe aan de bestaande stucturen en systemen.

¹¹ C. Chinkin, "Alternative Disputes Resolution under International Law", *Remedies in International Law: The institutional dilemma*, M. Evans, Hart Publishing, Oxford, 1989, pag. 123-140.

4.7 Sectie VII

De vraag waarom er behoefte zou bestaan aan de ontwikkeling van een meer georganiseerde structuur van geschillenbeslechting wordt volgens de Commissie helaas niet gesteld, laat staan opgelost.

4.7.1 Sectie VII.1

De Commissie verwijst ten aanzien van deze sectie naar haar in paragraaf 4.1 gemaakte opmerkingen in verband met de visie van de preadviseurs op de nieuwe structuur van de internationale rechtsorde.

4.7.2 Sectie VII.3

Gelet op het standpunt van de Commissie in verband met de toekomstige rol van het Hof ziet de Commissie geen aanleiding in te gaan op het voorstel van de preadviseurs tot het oprichten van een "pre-trial committee" bij het Hof, zoals weergegeven in deze sectie.

4.7.3 Sectie VII.5

In deze sectie wordt naar de mening van de Commissie opnieuw een verkeerde voorstelling gegeven van de manier waarop judicial settlement functioneert (" the likelihood of a narrow angle of vision" vermeld in paragrafen 241 en 244).

4.7.4 Sectie VII.6

Met betrekking tot sectie VII.6 verwijst de Commissie naar haar standpunt inzake de door de preadviseurs voorgestane versterking van conciliatie als mechanisme voor de vreedzame regeling van geschillen (zie boven, par. 4.2).

ANNEX 1: Technisch commentaar ten aanzien van de diverse secties

Sectie I

Paragraaf 35:

Paragraaf 94:

De Commissie heeft moeite met de zin die begint in de zevende regel van deze paragraaf (This would be particularly true). "economically backward" zou moeten zijn "economically developing".

Paragraaf 95:

Voor wat betreft deze paragraaf diene, dat de laatste zin van deze paragraaf op een onjuiste plaats staat en in feite achter de eerste van de twee in deze paragraaf genoemde categorieën zou moeten staan.

Voetnoot 64:

Ofschoon het niet de bedoeling van de Commissie is om commentaar te gaan leveren naar aanleiding van voetnoten, moet toch worden opgemerkt dat het aldaar genoemde Inspection Panel niet als een dispute resolution mechanism kan worden aangemerkt.

Sectie IV

Paragraaf 148:

Hierin staat een feitelijke onjuistheid. Immers, "international friction" hoort thuis in hoofdstuk VI van het Charter en niet in hoofdstuk VII.

**ANNEX 2: Samenstelling van de Commissie van
Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken**

Voorzitter:

Prof dr K.C. Wellens

Leden:

Dr N.M. Blokker

Prof mr Th. C. van Boven

Prof dr T. Heukels

Mw dr E. Hey

Mw prof dr B. Kwiatkowska

Prof dr P. Malanczuk

Mr dr E.P.J. Myjer

Mw mr J.W.H.M. van Sambeek

Prof dr N.J. Schrijver

Prof dr A.H.A. Soons

Secretaris:

Mr A. van Woudenberg

=====
Den Haag, 23 december 1998